

Извештај о скринингу Србија

Поглавље 4 - Слободно кретање капитала

Датум састанка поводом скрининга:

Експланаторни састанак: 13. октобар 2014. године

Билатерални састанак: 15. децембар 2014. године

I. САДРЖАЈ ПОГЛАВЉА

Када је реч о кретању капитала и плаћањима, државе чланице морају да елиминишу, са одређеним изузецима, сва ограничења у погледу кретања капитала, како у оквиру ЕУ, тако и између држава чланица и трећих земаља. Релевантне одредбе Уговора које регулишу слободно кретање капитала садржане су у члановима 63. до 66. Уговора о функционисању Европске уније. Дефиниција различитих типова кретања капитала ослања се на Анекс I Директиве 88/361/ЕЕЗ. Релевантна судска пракса Европског суда правде и саопштење Комисије 97/Ц220/06 и 2005/Ц293/02 пружа додатна тумачења горенаведених чланова.

Либерализација плаћања је такође битан услов за слободно кретање капитала. Уредба ЕЗ (бр.) 924/2009 о прекограничном плаћању регулише тарифе које намеће институција за трансакције електронског плаћања у еврима и другим валутама пријављених држава чланица (нпр. кредитни трансфери, директна задужења, плаћања картицом, повлачење средстава на банкомату). Директива 2007/64/ЕЗ о услугама плаћања има за циљ да олакша платне трансакције у оквиру ЕУ стварањем правног оквира за јединствено тржиште „домаћих” плаћања. Директива о електронском новцу 2009/110/ЕЗ, којом се мењају Директиве 2005/60/ЕЗ и 2006/48/ЕЗ и укида Директива 2000/46/ЕЗ, даје правни оквир за оснивање, примену и пруденцијални надзор пословања са електронским новцем и ствара јединствено тржиште за услуге е-новца.

Кључни део законодавства у области спречавања прања новца је Директива 2005/60/ЕЗ о спречавању коришћења финансијског система у сврхе прања новца и финансирања тероризма (измењена директивама 2007/64/ЕЗ, 2008/20/ЕЗ и 2009/110/ЕЗ), заједно са својим спроведбеним мерама наведеним у Директиви 2006/70/ЕЗ. Овај пропис се замењује новом Директивом о спречавању прања новца (Директива (ЕУ) 2015/849) која ће бити спроведена до 26. јуна 2017. године. То захтева од субјеката на које се та директива примењује да примењују детаљну анализу клијента и да пријаве сумњиве трансакције, као и да предузму одговарајуће пратеће мере, као што су вођење евиденције, обуке и успостављање интерних процедура. Осим тога, Уредба (ЕЗ) бр. 1889/2005 регулише готовину која улази у или излази из ЕУ, а Уредба (ЕЗ) бр. 1781/2006 (коју ће заменити Уредба (ЕУ) 2015/847) предвиђа да преноси средстава морају бити праћени значајним информацијама о платиоцу како би се обезбедила потпуна следљивост средстава.

Да би се успешно бориле против финансијског криминала, државе чланице морају да обезбеде примену ефективних административних и спроведбених капацитета, укључујући сарадњу између надзорних органа, органа за примену закона и тужилаштва.

II. КАПАЦИТЕТ ДРЖАВЕ ЗА УСКЛАЂИВАЊЕ И СПРОВОЂЕЊЕ

У овом делу резимиране су информације које је Србија доставила и дискусија вођена током састанака скрининга.

Србија је навела да може да прихвати правне тековине ЕУ које се односе на слободно кретање капитала и да не очекује никакве потешкоће у спровођењу правних тековина ЕУ до тренутка приступања.

II.a. Кретање капитала и плаћања

Србија је навела да је њен режим кретања капитала и плаћања у великој мери либерализован и да је у складу са режимом ЕУ.

Србија је обавестила да Закон о девизном пословању, последњи пут измењен 2012. године, представља главни правни оквир за све врсте текућих и капиталних трансакција. Према тврдњама Србије, Закон предвиђа потпуну либерализацију текућег биланса платног промета у складу са чланом 62. Споразума о стабилизацији и придруживању (ССП). Стране компаније у Србији имају исти правни третман као домаће компаније. Србија је обавестила да ће либерализација кретања капитала бити постигнута постепено у зависности од економске и монетарне ситуације, као и ситуације у вези са платним билансом у земљи. Србија је потврдила да су дугорочне капиталне трансакције значајно либерализоване, док су краткорочне трансакције и депозитни послови делимично либерализовани.

Србија је објаснила да су преостала ограничења, у погледу кретања капитала, а посебно краткорочних токова капитална, следећа:

- Резиденти не могу да врше плаћања ради куповине страних краткорочних хартија од вредности. Нерезиденти не могу да врше плаћања у сврху куповине краткорочних хартија од вредности у Србији. Ово ограничење се не односи на банке које улажу у складу са подзаконским актом, као ни на домаће инвестиционе и добровољне пензионе фондове и осигуравајућа друштва који инвестирају у складу са законима који уређују њихово пословање.
- Резиденти – огранци страних правних и физичких лица не могу да позајмљују краткорочне кредите и зајмове. Резиденти (осим банака) не могу да се задужеју по основу краткорочних финансијских кредита и зајмова у иностранству валути ако нису намењени за увоз робе и услуга, извођење грађевинских радова у иностранству и рефинансирање или ако су намењени за финансирање пољопривредне производње или извоза робе и услуга са роком отплате краћим од три месеца.
- Резиденти – предузетници, огранци страних правних и физичких лица не могу да одобравају финансијске кредите нерезидентима. Правна лица резиденти не могу да одобравају финансијске кредите нерезидентима ако резидент није већински власник зајмопримца нерезидента.
- Резиденти – огранци страних правних и физичких лица не могу да издају гаранције и друга средства обезбеђења по основу страних задужења резидената у иностранству, док предузетници резиденти, огранци страних правних и физичких лица не могу да издају гаранције и друга средства обезбеђења по основу кредитних послова између два нерезидента у иностранству. Резидентна правна лица не могу да издају гаранције и друга средства обезбеђења по основу кредитних послова између два нерезидента у иностранству ако резидент није већински власник нерезидентног зајмопримца.

У складу са чланом 63. Споразума о стабилизацији и придруживању, који је ступио на снагу 1. септембра 2013. године, Србија је показала своју посвећеност обезбеђивању слободног кретања капитала у вези са портфолио инвестицијама и финансијским зајмовима и кредитима с роком доспећа краћим од једне године до 1. септембра 2017. године. Србија је истакла да би либерализација краткорочних капиталних трансакција пре истека рока из ССП у погледу држава чланица ЕУ или трећих земаља, могла да угрози одрживу макроекономску и финансијску стабилност земље у смислу буџета и платног биланса.

Поред ограничења у погледу краткорочних капиталних трансакција, Србија је објаснила да кретање капитала у одређеним случајевима подлеже процедурама одобравања. Резидентни правни субјекти могу да држе девизе на рачунима код банака у иностранству, уз сагласност Народне банке Србије (НБС), за одређене сврхе.

Србија је навела да је нови Закон о осигурању, усвојен у децембру 2014. године, делимично усклађен са члановима 63. и 65. Уговора о функционисању Европске уније. Резидент може да плати премије осигурања нерезидентном осигуравајућем друштву само на основу осигурања ризика за које Србија не нуди осигурање, као и за ризике који су изричито предвиђени релевантном одлуком Србије (нпр. осигурање имовине која је предмет економских односа са иностранством, осигурање од ризика у поморском, авио-саобраћају и транспорту). Закон о осигурању предвиђа да домаћа осигуравајућа друштва могу депоновати и улагати средства у иностранству до 25% свог основног капитала, у складу са чланом 137. и чланом 30. Закона о девизном пословању и у складу са претходним одобрењем Народне банке Србије. Поред тога, страна правна и физичка лица могу да оснују акционарско осигуравајуће друштво у Србији. Србија је обавестила да ће нови Закон о осигурању омогућити резидентима да закључују уговоре о осигурању са осигуравајућим друштвима са седиштем у Европској унији од датума приступања Србије.

Србија је објавила да је њена уредба о *добровољном пензионом фонду* делимично усклађена са члановима 63. и 65. Уговора о функционисању Европске уније. Закон о добровољним пензијским фондовима и пензијским плановима и одлука којом се регулишу улагања средстава добровољних пензионих фондова обухватају и квантитативна и квалитативна ограничења у погледу улагања која су уведена у циљу одржавања разноврсности, сигурности и ликвидности средстава фондова. Прописана ограничења се односе на домаћа улагања, као и на улагања у иностранству, где укупно улагање средстава фондова у иностранству не може бити веће од 10% средстава фондова. Србија је обавестила да ће потпуно усклађивање са правним тековинама ЕУ у вези са пословањем добровољних пензијских фондова и њихових инвестиционих активности у иностранству бити постигнуто након либерализације краткорочних кретања капитала.

Србија је навела да не постоје ограничења за прекогранична улагања у сектору финансијских услуга. Ипак, када су у питању проспекти, страни емитенти треба да добију одобрење Комисије за хартије од вредности за оне хартије од вредности које се већ нуде и које су укључене у трговање у матичној земљи. Поред тога, потврда надлежног органа матичне земље је неопходна, у којој се наводи да су хартије од

вредности исте класе као хартије од вредности које се јавно нуде или које су укључене у трговање у матичној земљи емитента.

Ипак, Србија је објаснила да члан 38. Правилника о инвестиционим фондовима предвиђа ограничење улагања средстава отвореног инвестиционог фонда у иностранству. Према овом ограничењу, 100% средстава може бити уложено само у ликвидне хартије од вредности којима се редовно тргује на регулисаном тржишту у државама чланицама ЕУ, земљама ОЕЦД-а и суседним земљама, под условом да најмање 50% таквог улагања мора бити у хартије од вредности које се налазе на званичном листингу у тим земљама. Члан 123. истог Правилника предвиђа да се исте одредбе примењују на улагања затворених фондова, док члан 74. Закона предвиђа да се ове одредбе не примењују на приватне фондове. Србија је обавестила да јавне институције немају повлашћен приступ инвестиционим фондовима.

Што се тиче стицања *непокретности* од стране држављана држава чланица ЕУ, Србија је обавестила да њен Устав даје страним физичким или правним лицима право својине на непокретностима у складу са законом или међународним уговорима. Прецизније, Закон о основама својинско-правних односа предвиђа да страна лица која обављају пословне активности у Србији имају право, под условима реципроцитета, на власничка права на непокретностима у Србији која су неопходна за обављање тих пословних активности. Странац који се не бави пословним активностима у Србији има право, под условом реципроцитета, да поседује стан или стамбену зграду под истим условима као грађанин Србије. Изузетно, Закон може да предвиђа да странци немају право на права својине на непокретностима у појединим деловима Србије. Дугорочни закуп (односно од 5 до 30 година) може се пренети на странце. Страно физичко лице такође има право на власништво на непокретностима кроз наследство, под истим условима као грађанин Србије. Странци могу да пренесу власничка права у правном промету на грађане Србије и странце који имају право на власничка права. У складу са Законом о планирању и изградњи, страно физичко лице има право да подигне објекте у Србији ако је власник парцеле на којој ће објекат бити подигнут. Према Закону о пољопривредном земљишту, страно физичко или правно лице не може бити власник пољопривредног земљишта; само домаћа физичка или правна лица могу да купе пољопривредно земљиште. У складу са Законом о приватизацији, купац у процесу приватизације може бити домаће или страно физичко или правно лице. Све у свему, закон о стицању некретнина у Србији је делимично усклађен са правним тековинама. Србија је навела да ће у складу са чланом 72. ССП обезбедити да њено законодавство постепено постаје компатибилно са правним тековинама.

Србија је обавестила да је *Закон о приватизацији* ступио на снагу 29. јуна 2001. године и истекао 12. августа 2014. године. Замењен је другим законом који је ступио на снагу 13. августа 2014. године за који је доношење подзаконских аката још увек у току. Према Закону, обавезна приватизација друштвене имовине требала би да буде завршена до 31. децембра 2015. године. Приватизације спроводи и контролише Агенција за приватизацију. Србија је објаснила да Агенција примењује различите методе приватизације, као што су продаја капитала, продаја имовине, стратешка партнерства и пренос капитала без накнаде. Србија је обавестила да је покренула реструктурирање и приватизацију 512 државних предузећа. Србија је објаснила да приватизована предузећа подлежу само контроли коју врши Агенција за приватизацију у смислу

поштовања уговорних обавеза купца. Када акционар остаје у приватизованим предузећима, Србија је објаснила да он не ужива посебна права (нпр. златне акције) већа од уобичајених права која произилазе из власништва над капиталом. Прописи који регулишу одређене делатности, као што су рударство, енергија, одбрана и спорт, а који прописују одређене елементе уговора као обавезне, захтевају претходно одобрење владе.

Србија је обавестила да је закључила *билатералне инвестиционе споразуме* са 52 државе. Ови споразуми укључују одређена ограничења за трансфер капитала који се односи на инвестиције. Ипак, Србија је навела да прихвата све обавезе које произилазе из Уредбе ЕУ 1219/2012 у том смислу. Србија је објаснила да се у вези са кретањем капитала, држављани ЕУ и држављани трећих земаља једнако третирају као нерезиденти.

У погледу *заштитних мера* које се односе на кретање капитала и плаћања, Србија је објаснила да у случају великих поремећаја у платном билансу услед прекомерног прилива или одлива капитала, који проузрокује или прети да проузрокује озбиљне потешкоће у спровођењу монетарне политике и политике девизног курса, Влада на предлог Народне банке Србије може да усвоји заштитне мере које ће се примењивати за време поремећаја због којег су усвојене, али не дуже од шест месеци од њиховог доношења. Србија такође може да изрекне заштитне мере у циљу спровођења санкција Уједињених нација или других међународних организација чији је Србија члан, а које се намећу против других земаља.

Што се тиче *институционалног оквира*, Србија је објаснила да је Министарство финансија одговорно за припрему примарног законодавства у области девизног пословања, док за институционалне инвеститоре (тј. осигуравајућа друштва и добровољне инвестиционе фондове), Народна банка Србије и Министарство финансија припремају примарно законодавство. Подзаконска акта усваја Народна банка, која је такође задужена за надзор над спровођењем законске регулативе у овим областима. Комисија за хартије од вредности је независан орган који има овлашћење да доноси прописе за спровођење Закона о тржишту капитала, преузимању и инвестиционим фондовима. Србија сматра да има довољан капацитет за обављање својих задатака. Институције надлежне за либерализацију непокретности су Министарство правде и Министарство грађевинарства, саобраћаја и инфраструктуре. Србија сматра да је потребан даљи континуирани професионални развој и усавршавање запослених, првенствено кроз техничку помоћ, а у циљу јачања административних капацитета у области кретања капитала.

II.6. Платни системи

Законодавни оквир Србије у области система плаћања дефинисан је Законом о Народној банци Србије, Законом о платном промету, Законом о девизном пословању, релевантним одредбама Закона о заштити корисника финансијских услуга и Закона о платним услугама, који су усвојени у децембру 2014. године. Његова примена је даље обухваћена Одлуком о капиталу и адекватности капитала платних институција и институција електронског новца, Одлуком о системима управљања и унутрашњих контрола платних институција и институција електронског новца и о обезбеђењу средстава корисника услуга плаћања и власника електронског новца, као и Одлуком о

садржини регистара платних институција и институција електронског новца, усвојеном у јуну 2015. године.

Закон о платном промету уређује платни промет у динарима, као и обавезе банака и њихових клијената. Народна банка Србије усвојила је низ релевантних подзаконских аката.

Закон о девизном пословању и одговарајући подзаконски акти усвојени од стране Народне банке Србије регулишу платни промет са иностранством. Међународни платни промет се врши у страниој валути или у динарима преко банке. Резиденти такође могу да обављају платни промет са иностранством преко страних институција е-новца за потребе вршења плаћања и наплате у оквиру електронске куповине или продаје робе и услуга. Државни органи, организације и други буџетски корисници у Србији обављају платни промет са иностранством преко Народне банке Србије. Народна банка Србије води јединствени регистар девизних рачуна правних лица и предузетника.

Закон о заштити корисника финансијских услуга дефинише одредбе које се односе на заштиту права и интереса корисника услуга које нуде банке. Народна банка Србије је одговоран орган за надзор услуга платног промета у складу са чланом 39. Закона о платном промету, чланом 45. Закона о девизном пословању и чланом 49. Закона о заштити корисника финансијских услуга.

Према тврдњама Србије, недавно усвојени Закон о платним услугама свеобухватно регулише врсте услуга плаћања, пружаоце платних услуга, и права и обавезе у вези са пружањем услуга платног промета, надзором над спровођењем одредаба овог закона и казни. Закон дозвољава оснивање нових пружаоца платних услуга, као што су платне институције и институције електронског новца. Посебан део Закона о платним услугама посвећен је одредбама које ће ступити на снагу након приступања Србије Европској унији. Ове одредбе регулишу рокове за извршење прекограничних платних трансакција и платних трансакција у еврима или другој валути државе чланице. Они се такође односе на прекогранично пружање услуга или пословне могућности за платне институције и институције електронског новца из држава чланица у Србији и обрнуто, као и на прекограничну сарадњу између надзорних органа у Србији и ЕУ у циљу побољшања вршења активности надзора. Овим законом и релевантним подзаконским актима, Србија сматра да је њено законодавство у великој мери усклађено са Директивом о платним услугама 2007/64/ЕЗ, Директивом о електронском новцу 2009/110/ЕЗ и усклађено са одредбама Директиве 98/26/ЕЗ о коначности поравнања и њеним изменама које се односе на платни систем. Србија такође тврди да ће усвајање Закона о платним услугама створити услове за даљу припрему у вези са применом Уредбе (ЕЗ) 924/2009 и Уредбе (ЕУ) 260/2012 након приступања Србије ЕУ. Србија је обавестила да су неопходне измене одређеног броја закона који су већ на снази у циљу спровођења Закона о платним услугама.

Што се тиче институционалног оквира, Народна банка Србије и Министарство финансија су надлежни органи у области платних система. Србија је обавестила да ће бити неопходно даље јачање административних капацитета Народне банке Србије, посебно кроз различите облике техничке помоћи и сарадње са централним банкама земаља у региону и Европској унији.

II.v. Борба против прања новца

Србија је обавестила да њен правни оквир у овој области чини члан 231. о прању новца и члан 393. о финансирању тероризма из њеног Кривичног законика, Закон о спречавању прања новца и финансирања тероризма и Правилник о методологији која се односи на спровођење спречавања прања новца и борбе против финансирања тероризма.

Србија је описала одредбе горенаведених закона и правилника који се, између осталог: односе на дефиниције прања новца и финансирања тероризма; одређују субјекте који подносе извештаје („обвезнике”) и објашњавају њихове обавезе; описују процедуре и мере које обвезници морају да предузму у циљу вршења детаљне анализе клијената; наводе ограничења за пословање са клијентима; описују услове под којима агенција за извештавање може да спроведе поједностављену или појачану детаљну анализу клијената; дефинишу политички изложена лица и мере детаљне анализе које морају да се спроведу у погледу ових лица; забрањују пословне трансакције са квази банкама (*shell banks*); и описују обавезе обвезника у погледу пријављивања сумњивих трансакција и чувања података. Србија је такође описала изузетке од ове обавезе достављања информација (нпр. нема извештавања у случајевима плаћања пореза). Србија је објаснила да је у процесу ревизије делова Кривичног законика који се односе на привредни криминал и злочине против службене дужности, а који обухватају прање новца, са намером да се обезбеди ефикасније кривично гоњење за кривична дела. Ова ревизија би требала да се заврши до средине 2016. године.

Србија је изјавила да је њено законодавство у великој мери усаглашено са правним тековинама ЕУ. Србија је обавестила да је у процесу анализирања четврте Директиве о спречавању прања новца (ЕУ) 2015/849 о борби против прања новца, која је усвојена у мају 2015. године, са циљем даљег усклађивања свог законодавства са овом директивом.

Србија је представила свој институционални оквир за борбу против прања новца и финансирања тероризма, као и одговарајуће надлежности државних органа. Између осталог, обавестила је да је током 2002. године формирала Управу за спречавање прања новца (УСПН), која је задужена за прикупљање, анализу и ширење релевантних информација. Србија је описала услове под којима Управа има право да затражи податке од обвезника и других државних органа; да прати финансијске трансакције; да привремено обустави сумњиву трансакцију; да дистрибуира информације о сумњивим трансакцијама другим надлежним државним органима; да покрене поступак или да предузме мере на захтев других државних органа (нпр. судова, јавних тужилаца, Пореске управе, Народне банке Србије, Безбедносно-информативне агенције, Војно-обавештајне агенција). Што се тиче међународне сарадње, Србија је обавестила да је Управа члан Егмонт групе од 2003. године и да је закључила 44 Меморандума о разумевању. Током 2013. године, Србија је размењивала информације са Финансијско-обавештајним јединицама (ФОЈ) у другим земљама, а посебно са ФОЈ Црне Горе, Хрватске и Бивше Југословенске Републике Македоније.

Остали органи надлежни за надзор над Законом о спречавању прања новца и финансирања тероризма су Народна банка Србије (за банке, осигуравајућа друштва и добровољне пензионе фондове), Комисија за хартије од вредности (за банке, брокерско-дилерска друштва, и инвестиционе фондове), Пореска управа, Министарство трговине, туризма и телекомуникација (за правна лица за посредовање у промету некретнина) и Адвокатска комора (за адвокате). У Министарству унутрашњих послова постоји и Одељење за сузбијање прања новца, у Одељењу за сузбијање организованог финансијског криминала. Оно спроводи истрагу злочина у случајевима сумње на кривично дело прања новца. Укупно 26 Виших тужилаштава одговорно је за процесуирање кривичних дела прања новца.

Током 2014. године, Управа је примила 587 извештаја о сумњивим трансакцијама које се односе на сумњу о прању новца или финансирању тероризма, од којих је 552 извештаја достављено од стране банака, а остале су поднели други субјекти (пет осигуравајућа друштва, један Поште Србије, девет ревизори, три мењачнице, три лизинг компаније и тринаест адвокати). Поред тога, институције које се баве новчаним дознакама поднеле су 3828 извештаја о сумњивим трансакцијама који укључују 644 особе. У истом периоду, Управа је примила 198.659 извештаја који се тичу готовинских трансакција.

Током 2014. године, УСПН је радила на укупно 589 предмета: 445 нових аналитичких предмета отворених на иницијативу других државних органа, надзорних органа, захтева страних финансијско-обавештајних служби и на основу анализе сумњивих извештаја обвезника, и 145 предмета из претходних година (нове информације и подаци за лица која су већ била предмет рада Управе). Јединица за финансијске истраге упутила је Управи укупно 246 захтева.

Полиција је Тужилаштву поднела укупно 65 кривичних пријава против 143 осумњичених у вези са сумњама на 123 кривична дела прања новца током 2012. године. Током 2013. године, полиција је поднела 8 кривичних пријава против 41 осумњиченог због сумње да су починили 25 кривичних дела прања новца. Током 2014. године, полиција је поднела 11 кривичних пријава против 39 особа због сумње да су починили 26 кривичних дела прања новца. Током 2012. године осуђена су три лице, ниједно током 2013. године и једно током 2014. године.

УСПН има 27 запослених. Србија је навела да су њене институционалне структуре, као и механизми сарадње и координације између релевантних органа адекватни. Међутим, са практичне стране, Србија је истакла да неколико фактора спречава Управу да користи своје законом утврђене функције у потпуности. Недостатак адекватног пословног простора је сталан проблем. Стога, било која друга мера, као што је ангажовање 40 радника која је прописана важећим Правилником о унутрашњој организацији и систематизацији радних места, зависи од решавања овог проблема. Србија је навела да је садашње особље суочено са прекомерним оптерећењем, промет особља је висок, а буџети су такође ограничени. Сарадња између Управе, Тужилаштва и Министарства унутрашњих послова, али и надзорних органа релевантних сектора, кључна је да се постигну све предности у борби против прања новца и финансирања тероризма. Због тога, Србија предлаже да се развије већа координација и боља сарадња

између надлежних органа за надзор, финансијске обавештајне податке, истраге, гоњења у случајевима прања новца и финансирања тероризма и повраћаја имовине.

На крају, током 2013. године, Србија је спровела националну процену ризика од прања новца, користећи методологију Светске банке. Након спровођења овакве процене, Србија је обавестила да је у децембру 2014. године усвојена Национална стратегија за борбу против прања новца и финансирања тероризма за период 2015 – 2019. Циљ стратегије и одговарајућег акционог плана је да се боље разумеју ризици и слабости у погледу прања новца и финансирања тероризма у Србији; да се развију боља координација и сарадња између надлежних органа за надзор, истрагу и гоњење прања новца и финансирања тероризма; за побољшање квалитета извештавања обвезника о сумњивим трансакцијама; да се повећа број утврђених и истражених случајева прања новца и финансирања тероризма; за побољшање административних капацитета УСПН и квалификација њеног особља. У својој стратегији за финансијске истраге, која је усвојена у мају 2015. године и обухвата злочин прања новца, Србија је обавестила да планира да ревидира своје законе о борби против прања новца и финансирања тероризма у циљу примене најновијих измена међународних стандарда (*FATF*).

III. ОЦЕНА СТЕПЕНА УСКЛАЂЕНОСТИ И КАПАЦИТЕТА ЗА СПРОВОЂЕЊЕ

У целини посматрано, Србија је постигла задовољавајући степен усклађености и примењује значајан део правних тековина ЕУ у областима обухваћеним овим поглављем. Међутим, Србија мора да настави са улагањем напора како би се потпуно ускладила са правним тековинама ЕУ и како би их применила. Све у свему, административни капацитет Србије у овој области је неуједначен, па треба да буде ојачан у одређеним областима, као што су борба против прања новца и финансирања тероризма.

III.а. Кретање капитала и плаћања

Србија има добро разумевање правних тековина ЕУ у области кретања капитала и плаћања. Србија је постигла задовољавајући степен усклађености са правним тековинама ЕУ у овој области. Режим у Србији је у великој мери либерализован, посебно у областима директних инвестиција, дугорочних капиталних трансакција, унутрашњих и спољашњих портфолио инвестиција и других послова који се тичу хартија од вредности, финансијских кредита и кредитних послова. Одређени број ограничења остаје, нарочито за краткорочне капиталне трансакције. Потпуна усклађеност је још увек потребна у области краткорочних капиталних трансакција, уз потпуно уклањање преосталих ограничења за портфолио инвестиције, остале операције које се тичу хартија од вредности, финансијских кредита и кредитних послова. У складу са чланом 63. ССП, Србија ће од 1. септембра 2017. године обезбедити слободно кретање капитала у погледу портфолио инвестиција и финансијских зајмова и кредита с роком доспећа краћим од годину дана.

Постоје ограничења за стицање непокретности за странце, укључујући и држављане ЕУ, нарочито у погледу стицања пољопривредног земљишта. У складу са чланом 63. ССП, Србија се обавезала да ће прилагодити своје законодавство до 1. септембра 2017.

године у вези са куповином некретнина на њеној територији од стране држављана ЕУ, како би се нерезидентима обезбедио исти третман као и држављанима Србије.

Све у свему, Србија је у складу са својим обавезама које су преузете у оквиру ССП у горенаведеним областима.

Србија је потврдила да не намерава да уведе посебна права за предузећа која се приватизују. Србија је изјавила да ће пре приступања усагласити своје законодавство са правним тековинама ЕУ у свим наведеним областима.

Нису предвиђени већи проблеми током преговора у области кретања капитала и плаћања.

Ш.б. Платни системи

Постојећи правни оквир Србије о услугама плаћања је достигао добар ниво усклађености са правним тековинама ЕУ. Усвајањем Закона о платним услугама, Србија је у великој мери ускладила своје законодавство са Директивом о услугама плаћања 2007/64/ЕЗ, са Директивом 2009/110 /ЕЗ о електронским услугама и са одредбама 98/26/ЕЗ о коначности поравнања у вези са платним системом.

Даље усклађивање о употреби термина „банка” у српском Закону о платном услугама је неопходно с обзиром да Директива 2007/64/ЕЗ упућује на „кредитне институције”. Методе за израчунавање сопствених средстава, како је наведено у члану 8. Директиве 2007/64/ЕЗ, још нису примењени у српском Закону о платном услугама.

Треба имати у виду да је Директива 2007/64/ЕЗ тренутно у фази ревизије, с тим да ће нова Директива бити усвојена у блиској будућности са унапређеним улогама надзора за надлежне органе. Сходно томе, треба наставити са јачањем капацитета надлежних органа.

Ш.в. Борба против прања новца

Србија је постигла задовољавајући степен усклађености са правним тековинама ЕУ у области борбе против прања новца. Србија је охрабрена да настави своје напоре како би се у потпуности ускладила са тренутним правним тековинама и како би их спровела. У том смислу, Србија се спрема да се усклади са последњим изменама међународних стандарда Радне групе за финансијске мере (FATF) који су обухваћени правним тековинама ЕУ кроз нову Директиву ЕУ о спречавању прања новца (Директива (ЕУ) 2015/849). Кроз своју Стратегију финансијске истраге, Србија је навела активности које имају за циљ усклађивање са препорукама ФАТФ.

Потребно је побољшање сарадње између различитих тела која се баве спречавањем прања новца. Треба да се ојачају административни капацитети органа надлежних за имплементацију, посебно капацитети сектора за спречавање прања новца који у великој мери нема задовољавајући број чланова особља.

Пријављивање сумњивих трансакција је и даље незнатно, нарочито изван банкарског сектора, а посебно у сектору некретнина, мењачница и осигуравајућих друштава. Ефикасан систем за праћење и анализу готовинских трансакција треба успоставити и

учинити оперативним. Правосудним службама и службама за спровођење закона потребна је боља обука за ефикасније решавање случајева прања новца.

Национална стратегија за борбу против прања новца и финансирања тероризма фокусира се на главне тачке и питања која треба решити у циљу побољшања капацитета за спровођење у Србији у области борбе против прања новца и финансирања тероризма. Спремност Србије у области борбе против прања новца треба тумачити у вези са њеним перформансама у примени релевантних аспеката обухваћених правних тековина ЕУ у поглављу 24 - Правда, слобода и сигурност.

IV. ЗАКЉУЧЦИ И ПРЕПОРУКЕ

Имајући у виду претходно наведено, а нарочито налазе изложене у делу III, може се сматрати да је Србија довољно припремљена за отварање преговора о овом поглављу. Сходно томе, Комисија препоручује отварање приступних преговора са Србијом за Поглавље 4 – Слободно кретање капитала.